

уређује редакциони одбор
Власник и уредник
МИОДРАГ Ј. ЈОВАНОВИЋ
Издази:
СВАКОГ ПЕТКА
ПРЕТПЛАТА: годишње 48.—,
за пола године 24.—, за три ме-
сеца 12.— поједини број 1 дин.
Претплату, писма и рукописе сла-
ти у плаћеном писму Цветни трг
44 (преко пута парка) Пожаревац

Наш Шест

✱
Кризу не могу решити теорије буржоаских, феудалистичких или фашистичких економиста, нити малокрвни и хипокритски новинарски чланци. Њу може решити само и једино преображај друштва.
✱

ЗА ПРИВРЕДНИ И ПРОСВЕТНИ НАПРЕДАК ГРАДА И СЕЛА

Десетогодишњица кризе

Данас после 10 година стварне и мучне кризе положај и односи друштвених слојева, држава итд. су замршенији но икад. Сваке године су до сада новине и часописи доносили да је та незапамћена криза при крају и да ће ера благодостања наступити. И сваке године су њихове прогнозе биле проста врачана или бацање угљевља у воду — као што се обично ради у народу, када га спонадне несрећа, а не зна како да се отме од ње. Данас, пак, после 10 год. обећавања, ретко ко се усуди да још обећава — осим ако не дода да би требало признати да данашњи животни услови треба да се мењају.

Зашто? Зато што су и слепи увидели да је немогуће више ићи овим путем којим идемо, јер у ствари ми и не идемо него тапкамо у истом месту и то тапкамо празне главе и још празнијег стомака.

После десет година, неуравнотежености, заваравања превлажења у мајоничарству, довијања ми смо дошли до у-

верења да плаћамо већу порезу но што поједемо, а да зато, као компензацију, имамо само и једино одржавање голог живота. Човеку то није довољно: он хоће још нешто више, он тражи узлет, он захтева да се осети човеком.

Човеком? Да, јер он увек воли да резултат превазиђе његова очекивања. Он то воли, јер је саздан од љубави према изненађењу. Он безгранично обожава оно осећање неутољиве радости када се роди нешто ново у њему и око њега.

И, услед свега горе наведеног, ми видимо да се све више поставља питање темељног решења најважнијих проблема. У сваком спису маког писца наукојој новини или науком часопису ми видимо колико душевни проблем зависи од привредног. Сви ми хоћемо на неки начин да се решимо овог мучног и неиздржљивог баласта економског, јер, свесно или несвесно, осећамо да ћемо једино на тај начин моћи да се ослободимо дневних кошмара, и да кренемо напред.

Могли смо да прослаavimo 10 годишњицу кризе уз звекет наших реуматичних зглобова, али нећемо моћи да прослаavimo 15 годишњицу. Наш народ је искупио савладан разним болестима, да би још дуго могао да их подноси. Он ће или у једном надчовечанском напору отрести све мукe са себе, или ће погинути — угинути.

Историја нашег народа, пак, доказује, да је он дорастао за највеће напоре и да је увек умео да се снађе, и то у *шолоко боље да се снађе у колико је тори његов положај*. Трпелив, он је прикупљао лагано и систематски своје снаге да би једног дана одбацио из своје средине све паразите који га сину више но што треба.

Разумност нашег народа, његова трпеливост и борбеност су легендарни.

Зато смо ми и ставили горњи наслов, да би потсетили да се 10 година узалуд не трпе и да почињу других 10 година које ће нас ослободити свих паразита.

то претстављају опасност за ширу заједницу. Јер ако се они намноже шта ће бити од наше уже и шире средине? Могу ли они да значе здрав и способан елемент? Зар на њима можемо да оставимо будућност? С прелашћу њихова утицаја расте и опасност по здрав развитак нашег народа. Од таквих људи се не рађају ни приближно хероји као што су били кнез Лазар, Милош Обилић, Карађорђе, и кнез Милош. А без овак-

вих карактера ми бисмо се били приклонили „царству земаљском“ и носили на главама чалме“а у души умртаљеност. Зато **бескичмењаци** претстављају не само ужи, већ општи, заједнички проблем. И како будемо с њима поступали, таква ће нам и будућност бити. Ако их пустимо да се умноже, удавићемо се једног дана у трулости и проклетству њихова карактера. Умни радник

Уметност као средство подржавања духа у нашем народу

Када је могао наш народ слободно да се изражава, он је стварао доскочице; кад му је видик био затваран, он је стварао пословице: кад је био у ропству он је створио епохалну своју епонеју у облику народних песама.

Кад је могао, он је играо; кад није, он је узимао нож, секиру, или пушку и ишао у шуму. Тамо је певао хајдучке песме, које су слава слободе, сунчане светлости и оног чудног шума лишћа на сваком дрвету који нас узбуђује до крајности.

Кад је био слободан, он је стварао разне шаре на свом оделу, чију уметничку вредност шаре других народа нису превазишле. У ропству он је ублажавао линије тих шара, компликовао их, допуњавао и, тако усавршене, он их је употребљавао као средство за ослобођење. Вешто се служио њима и ослобођење је долазило.

Наш народ је ретко употребљавао чист цртеж као средство за улепшавање живота. Али је он зато цртао свој дух у вечитој борби за онстанак, цртао је свој инстикат који је био и силан и необорив и несавладљив. Цртао је своју борбу противу свега и свачега. За то имамо довољно доказа у на-

родним песама и у пословицама. Узмимо ма коју и прочитајмо је пажљиво; видећемо одмах да су горње речи апсолутно тачне и да један **такав** народ има неисцрпну енергију и да њој никаква друга није могла да се наметне...

И ако раније тако и сада наш народ се изражава уметнички. Зајмите по народу и удубите се у нове шаре по ћилимовима, у песме које пева, у игру коју игра. Ви ћете видети да је почео да пева другим темпом, да игра преплићући другогаче ногама, да жали своје на други начин, да је почео да слави славу некако чудно, још незграпно и неспретно, али да је слави **другогачије**.

И ако вас занима уметност — ви ћете видети да има нечег променеог у нашем народу и да ће он ускоро испољити ту промену која се десила у њему. Како ће је он испољити, то зависи од много којегачега: и од слободе изражавања, и од лаког или тешког економског живота, и од потишеног његовог политичког положаја.

Ми овде дајемо само идеју. Ко жели и хоће, нека завири мало у живот нашег народа и врло лако ће видети о чему мисли наш народ и на који начин намерава да се избави данашњег свог положаја.

Бескичмењаци

Они који су учили школу знају да се овим именом назива једна врста животиња које немају кичме и зато су веома гибке, савитљиве. Њих је лако згазити, саломити, уништити. Нису зато криве; Природа их је таквим направила. Али покушајте да савијете једног кичмењака — неће вам ићи лако. Истина има их с јачом и слабијом кичмом; има их који се брже и лакше даду сломити, али их има веома тврдих отпорних, скоро несаломљивих. Тако је то код животиња, па је тако и код људи. Изгледа чудновато да има и међу људима бескичмењаци кад сви носимо кичму. Али код неких је она од костију, а код других од блата. А знате ли који су то с блатњавом кичмом? Сви они који се нису родили као људи већ као гмизавци. Има их доста; има их најалост више него што би се мислило. Нарочито им свесне климе пријају; зато се каткад као мухе множе.

Живот је тежак а Природа сурова. Људи су од увек на прво место били робови својих телесних потреба. Због ових су се излагали разним непријатностима и скоро својеволно натицали на врат јарам срамоте. Да би човек одржао свој живот, он износи на тржиште робу коју има; кад нема ништа друго он нуди свој

рад: телесни или умни, свеједно. А увек је било више продаваца а мање купаца; и како су још послодавци организацији, а радници неуједињени, то су ови у горем положају. Дешава се да на тржишту има само један послодавац а много понуђача рада. Онда настаје очајно стање за оне који се нуде. **Једини послодавац** ради шта хоће: прописује надницу колико хоће, бира кога хоће, одбацује остале. У таквим приликама продавац свога рада прима сваки услов само да би опстао. Известан писан или неписан уговор ствара се између њега и његовог газде. Он има по томе уговору да ради и да тачно одговора својим обавезама. Ово је јасно и с овим се човек мора да помири. Нужда је натерала радника да пристаје на тешке, неправедне и често нечовечанске услове. Али код куће чекају жена и деца на хлеба и дрва; треба јести, треба се огрејати, треба одржати голи живот кад се већ човек нашао у овом свету.

Али кад човек продаје рад, не треба да прода и своје достојанство, свој понос, своју душу. Међутим има моралних бедника који без **икакве потребе** бацају под ноге то осећање части и недостојним услугама гледају да се додворе својој газди. Овај и не тражи то од њих, али они трче и гурају

се да падну пред његова колена. Ништа мучније, ништа јадније нема него кад човек види такве беднике како се с оријенталном, робовском понишошћу и намештеним осмехом клањају својим госама. Могу они бити иначе одлични зналци у својој занату; могу носити звучне титуле; заузимати разне положаје, али кад имају само једно начело у животу: што више себи користити без осврта на друге, и кад се не устежу ни најпонижавајућих услуга да би угодили, умилени се својим послодавцима, онда су они прворазредни бескичмењаци. Од њих никада ништа људског бити неће. Такви су рођени у нифтинској средини и од малена заложени безобзирним егоизмом. Они претстављају оно што је најгоре у друштву и од њих човечанство неће имати никакве користи. Такви типови су способни за све, и с каквом понишошћу данас служе, свога газду, с таквом суровошћу сутра могу да га газе. Историја их је често жигосала и истицала као ђаволе у људском облику.

Кад овакви бескичмењаци не би били штетни по средину, по народ коме припадају, онда о њима неби требало да се говори. Али како они својим ропским држањем заразно утичу на слабије карактере и како нарочито у томе нифтинском духу васпитавају своју децу,

Уличне козерије

Мечке. Пре неколико дана видех близу палићарске пијаве две младе мечке које су мечкари ту довели да играју и већ се скупило доста света да гледа, кад наиђе командир општинских стражара и забрани играње. Мечкари љутито одоше ка табачкој чаршији а скупљени свет (већином околни трговци) почеше да коментаришу општинску забрану. Мало је њих одобравало забрану, говорени да треба јошпште укинути играње мечака, јер се тиме муче жи-

вотиње од бездушних Цигана. Већина је била, као обично, противу наредбе власти. Чуо сег лас једног старије трговца: „Добро нам је било у раније време, док су нам мечке слободно играле и ми сви били весели и задовољни, јер је народ био пун пара, па је било и пазара; а сад нам је чаршија мртва, нико ништа не пазари, па нам и мечке сметају, те треба укинути и ово мало животи и разоноде што нам бар мечке дају.“

На то му јелан млађи трговац овако одговори: „У старо, добро време за које ти кукаш, девојке и момци играли су само народне игре, живо и весело а ипак пристојно, држећи се само за руке; а сад твоје и моје ћерке по кафанама млиставо играју уз цаз танго исто овако као уз бубањ мечке, те кад те игре ми често гледамо и плаћамо по кафанама, зашто да их гледамо и плаћамо и на улици?“

Паланачка јевтиноћа. Појош ујутру на дрварски пијак да купиш дрва, кад уз пут сретеш друга из детињства који живи стално у Београду.

— Откуд ти београђанине у мом „каљавом Пожаренцу“, упитах га здравећи се с њиме.

— Дојош послон на један дан. Него једва те познадох, једно што се нисмо давно видели, а друго што си се угојио. Види се да је код вас у паланци јевтиноћа, а видиш како смо ми београђани мршава због скупоће у престоници.

— Нисте ви мршава због скупоће но због вашег провода, нарочито ноћног, кога ми у паланци немамо, па живимо уредније од вас, одговорих му. На то ми он рече:

— Хтео бих да доручкујем бурек. Он је код вас овде сигурно бољи и јевтинији. Хајде да ме водиш где је најбољи!

— И тамо где је код нас најбољи, он је гори и скуплии но ма где код вас у Београду. Ја га стога никад овде и не једем но истерам жељу од бурек само кад дођем у Београд. Ако

овде узмеш парче од 2 динара са месом, добићеш у њему место меса само лук (зато што је јевтин) а меса ћеш у парчету имати више од 10 грама, управо толико као да је говеђина 200 динара килограм а не 8 динара! Сем тога не једем овде бурек што сумњам и у његову маст. Сећам се како је прошле године моја снаја Ружа причала мојој жени, како је њеном шегрту долазила мати са села да га обиђе и како шегрт од матере потражио неки динар, да понекад и он ујутру купи бурек за себе кад купи за своје калфе (кројачке). Мати му даде неколико динара али му рече да тим новцем купује за јело друго нешто а не бурек, јер, вели, зар си сине заборавио кад смо пре две године продала бургерију маст кад нам је липсала свиња. И ако смо му казали да је мастод здраве свиње, он се по јевтиној цени сетио каква је и казао нам: „Не мари ништа да је од липсане свиње, јер болест иде у месо а не у маст. Купујем ја и од липсане, па ником ништа није до сад фалило“. И ако нас бургерија овако стручно и искусно уверава, да болест свињска не иде у маст, ипак ја од тог времена никад овде не бих окусио бурек, а ти друже, ако баш желиш да доручкујеш бурек, изволи на паланачку јевтиноћу!

— Цаба ти твоје паланачке јевтиноће, одговори мој београђанин и оде у хотел на бела кафу. М. Биџин.

Лекарски савети

Да би било боље...

Кожа човека њена функција и хигијена.

— Наставак —

Каква је функција коже? Кожа служи као оргач телу и врло је велики њен значај као регулатор топлоти организма. У исто време кожа штити организм од напада спољних шкољивих материја. Додуше она има ту особину да прима у себе да резорбира течности и масти које се на њој апликују. Има таквих особа предиспонираних да им кожа врло лако воду прима, односно спроводи усисавање воде у тело тако да при највећој жењи таквим особама је довољно да по-

норе тело у воду и да им несносна жеђ престане.

Кожа, помоћу масти кају она сама лучи може врло лако да унесе неке материје као што је јод, сумпор, сублимат и друго, или пак, неке друге материје да раствори помоћу своје масти, па да их после врло лако резорбује и упије. У лекарству се употребљавају разни методи помоћу којих може врло лако да се кожа припреми на примања таквих лековитих материја. На пример дају се таква једињења масти, која поруше

горњи слој коже и тако лакше продре дотичан лек до органа. Овим се хоће нагласити да је кожа природом обдарена особинама којима се брани од спољнег света. Замислите сада најмању нечистоћу или незнатну рану на кожи, колико опасности има ту и како врло лако на таквој променејој површини коже може продрети инвазија разних бактерија да проузрокују читаву серију кожных болести. Једна врло важна функција коже јесте дисање кожом. Исто онако као што се мањају гасови у плућима ради освежавања крви, то се исто догађа и под кожом. Кожа прима споља кисеоник као и плућа, а испушта угљену киселину. То дисање је квалитативно исто и као и дисање плућима, али квантитативно. Врло је мала количина кисеоника коју организм прима кожном дисањем, а тако исто избацује врло малу количину угљене киселине и водене паре. Кожом се прима 127 пута мање кисеоника, него плућима, а избади 8—10 грама угљене киселине за 24 сата. А то је отприлике 1% од целокупне количине угљене киселине, која се излучи плућима за 24 часа. Кожом се испарава просечно 400—600 грама воде за 24 часа. Респирација коже—мањање гасова је увећано напрезањем мишића кретањем и топлим купањима. Упоредно плућно дисање са кожном, чини нам се да је кожно дисање од врло малог значаја и да га не треба узимати у обзир. Али није тако. Вршене су пробе на многим животињама, мазане су по целом телу лаком и нису могле да остану у животу. Тако исто је доказано да када се испече или попари кожа више од једне трећине целокупне кожно површине наступи такође смрт услед угушења. За време римских царава постојао је обичај да се сваке године по једно дете жртвује боговима најзначајније се дете дало оковати у злату. Таква су деца за кратко време од угушења страдала, и ако им је глава бивала откривена и могла вршити дисање покрете. Из свега овога да се извести закључак да је кожа помоћан орган плућима и да се у тешким моментима по плућа рецимо при разним запаљењима велики део функције плућа пренеси на кожу. Мало је болести при којима лекар не препоручује купање. Купањем се постиже двоје, или се снизи површина топлота тела, или се

кожа очисти од обилатог знојења у току болести и на тај начин одржава примерна чистоћа тела. Поимљиво је да је човек дужан купањем да одржава чистоту своје коже а не да оклева и чека лекарев упут да купање упражњава тек у току болести.

Друга врло важна функција коже је лучење зноја. Количина излученог зноја зависи много од особе а и од спољних надражаја. Неке особе луче зноја више, а неке мање. У кичменој мождини а и у мозгу постоје центри за знојење. Ти центри су везани нервима са жлездама за знојење у кожи. Разним лековима и психичким утицајима дају се ти центри надражити, а за последицу имају веће лучење зноја, као и обрнуто има лекова (Atropin, који спречавају знојење. Човек се при кретању и при послу нормално зноји, што је истовремено и здраво. Неке особе се често ноћу зноје и при томе буде; то не мора да значи да

су болесне. У популарним књигама стоји да је то знак туберкулозе. Туберкулозни дојста се зноје ноћу, али исто тако зноје се и потпуно здраве особе.

Из чега се састоји зној? Хемиском анализом је доказано да је највећи састојак вода око 97%—99%. Затим су тамо доказане органске материје као мокраћна киселина, урати, азота, киселине масне које дају зноју нарочити специфични задах, затим има у зноју неутралних масти, азотне киселине, фенола и мала количина белачевине. Од органских материја је тамо: ко, калијум, сумпорна киселина, гвоздени и фосфорни састојци. То је највећи анализом у зноју потпуно здравог човека. При разним болестима пак, доказани су бактерије и микроби у зноју болесника; истоветни бактерије који се налазе и у крви самог болесника за време заразних оболења. То је случај трбушног тифуса и осталих болести.

Народна привреда

Сточне паразитарне болести њихово ширење, спречавање и лечење.

Глисте.

У прошлом чланку је било речи о глистама у оште и о тракавици-пантварки као најопаснији и најраширенији врст. У овом чланку ће бити описана врста која долази код животиња, т. зв. ваљкаста глиста, латински назив је *Ascaris*. Развој ове врсте глиста није још тачно испитан, и о томе знамо само толико, да јој није потребан неки угоститељ или посредник, већ се директно пренаши и развија. Ово пренашање бива ако животиња дође у додир са изметом у којем се налазе јаја ових глиста, а то се догађа на тај начин, да животиње ждери сламу и осталу сточну храну која је запрљана балегом и јајима заражаних животиња. Из јаја се развија заметак врло брзо. Код обичне телесне температуре развије се заметак за три дана, а из овога заметка постаје зрела глиста за три — пет недеља.

Испитивањем је доказано, да ова врста глиста долази код свих животиња, и то како код старих, тако и код младих. Врло често се дагађа, да се у превима младих телади 3 недеље старих, налази велика количина ових глиста. Глава им је

шиљака у дугачка, својим устима се хватају за слузницу црева и сишу сокове. Врло често се догађа, да својом шиљастом главом пробуде црево, иулазе у трбушну шупљину и проузрокују запаљење потрбушнице. Слузница црева је рлањава, на њој се виде мале, округле, тамно црване пеге или удубљења, и показују слику Хеморагичног запаљења. Често се догађа, да се глисте заматају у клупче, зачепе црево и тиме наступају опасне компликације.

Код коња и магарца долазе: *Ascaris megacephala* или т. зв. главата глиста; код говеда: *Ascaris vitulorum*, код пасу: *Ascaris marginata*, код свиња *Ascaris lumbricoides*.

Знаци болести су скоро као и код тракавице. Животиња губи апетит, опада у тежину, појављују се чести наступи т. зв. колика, затвор или пролив, нервозне појаве као сраб, тегљење, чешање о зид или стубове у стаји, животиња често бије ногом у смеру трбуха.

Влада Мирин

III

— Шта да ти објасним и како? одговорих решен изненада на све и ја. Живот је живот. А он значи и борбу и радост. Теби је можда одређена сада борба. Погледај у себе и веруј; немогуће је да зло вечито траје.

— Шта веровати? промрља он. У шта веровати? Добро је било у мени и ето нема га више. Кажем ти да сам од оног тренутка када видех сина да сише кукуруз престао да верујем. Мучно сам се и ето... човек је само једна даска преко које се прелази. Овде бласто и тама, а у средини даска а та даска је човек. То сам разумео. Али зашто је човек даска, и зашто мора да умре као даска то нисам разумео.

Он поћућа на додаде: — Нећу више да верујем у људе. Не могу. Али нисам дошао ради тога. Кажу ти мени то: Зашто морам да гладујем и да радим? И зашто то морају исто да раде и моја жена и моје дете? Ја хоћу да преврнем

земљу и да се молим и богу и људима, али зашто гладовати? Зашто је већа пореза но и та глад, но и цео живот човечији?

Гледао сам у његову силу ету и питао се: Зашто си, брате дошао када и ја не знам ништа! Човек је као и светлост. Роди се, умре и крај! Зашто да ја то морам да објашњавам.

Цело друштво ми извише пред очи, све државе, цела земља. Човек? Пореза? Влада Мирин? Ја? Шта је све то? Неколико звука и још неколико трепавица светлости. И дете? И љубав према животу и према његовом продужењу, шта је то? То исто и ништа више. Нашли смо се два човека који могу да се прислоне један уз другог, али који не могу да се разумеју. И нити речи, нити мисли, нити икоја религија ту може да помогне. Влада Мирин! Боже мој! Влада Мирин један чудан сељак и ја! Шта ја ту могу, и шта би ту ико могао нешто да уради? Један сто је између нас седимо и разговарамо се као обични људи и то је све. Сунце је већ прешло преко нас и огрева цвече у ходнику, а ми седимо очајни, немоћни, бедни, јадни сићушни.

— Владо, рекох изненада и желећи да се отнем од те атмосфере, човек је све. У човеку је и љубав и очајање. И зашто онда само очајавање?

— Ако ти гладујеш то је зато што треба да дођеш до сазнања, и ако твоја жена и твоје дете гладују, то је исто. Ти и твоја жена ћете умрети, али ће дете остати. Болесно или здраво оно ће ипак остати и знати. Оно мора да остане и да зна. И шта ће бити? Нешто сасвим друго. Нешто лепо и чудно: једно човечанство које ће другогачије осећати и мислити. Можда ће и сунце другогачије излазити и грејати, друго је споредно. Главни је да ће се човечанство променати и да ће све бити другогачије: Биће живота биће свега. Сва деца неће изумрети! Остале они који су имали више отпорности, више смисла за ову земљу.

Та деца ће дати другу децу, ону која ће живети у другим околностима. У жељи за нечим бољим; можда ће то бити за простим животом, можда за нечим нарочитим и величанственим што ми не можемо ни разумети. Ти и ја нисмо ништа и све, сви људи и све вере, и

све радости неће значити онда ништа до ово: живот. Живот и једна невероватна страст према њему, Живот! Знач ли ти Владо стварно шта је то живот? То је нешто необично лепо и необјашњиво. Ето, тако појави се на земљи као каква необуздана мисао и ако не знамо да је примимо у своје срце, цео живот ће нам изгледати сличан крађи. Ми сви, и људи и жене и деца обично не мислимо на то, али веруј таква је истина и изван ње не можемо ништа урадити. Дани и ноћи су нам као каква отворена књига, али са празним листовима...

Ти си дошао да ти објасним зашто је пореза већа и од гладовања А ја ти кажем: ни глад, ни пореза ни сви болови које доживимо нису ништа. Има нешто јаче од свега тога, а то је љубав. Ко не воли он стварно и не гладује — он vara и себе и друге, он никад неће познати ни своју ни туђу снагу. А ко љуби, он и гладује и болује и опет је јачи од свега тога. Како то ниси осетио Владо?!...

Ја сам готово виком. Неко огромно узбуђење ме било са-

свим захватило и то је аиста било необично и лепо. А откуд то? И када је мој глас престао да звони погледао сам изненађено и Владу и себе и ходник и поверовао сам да се већ одавно налазимо у том ходнику, да сунце греје под по коме нисмо мало посла газити, И када се понова запитах откуд то, изненада разумедох да је све дошло само зато што Влада има необичну душу и што много пати.

— Нисам те све разумео, као да се прену Влада, али осећам да говорим истину.

Он се тешко покрену, и погледавши ме некоко целим својим сићушним лицем, додаде:

— Па ипак зашто да ја гледам свог сина како гладује, и откуд да ме то боли? Ја нисам знао да глад једног сина може да боли. То пече — ето ту!

Он показа своје груди и стрепећи очекиваше нешто. Можда да ја проговорим, да му опет објашњавам просте и чудновате у исти мах ствари, које су се догађале у њему. Али сам ја ћутао и гледао га.

Наставиће се

Код коња пролазе ове глисте скоро и неопажене. Врло ретко се покажу неки од напред неведених знакова, а и ако дође до тога, животиња обично брзо и лише, јер глисте пробуше црево и настаје отровно запаљење потрбушнице.

Код телад примећујемо, да нагло губе у тежини, длака је груба, а из уста се осећа јак звадх. Месо ових животиња има мирис на мокраћу. Телад добија јаки пролив и надам,

постају немирна и често мокре. Чим се у измету примене трагови ове глисте, потребно је одмах тражити помоћ и савет марвеног лекара, јер се често догрђа, да животиња добије болове у стомаку и иза тога за пар сати угине.

Лечење се састоји у примени разних препарата, који са сигурношћу очисте организам од ове напасти.

Ветеринариус.

СПОРТ

„Грађански“ - „Мл. Радник“

(4:1) (1:1)

Заслужена победа Грађанског. — Голове су дали за „Грађански“: Матејић, Бекић, Таневић и Ђирковић за „Мл. Радник“: Драшкоци. — Публика у рекордном броју.

У недељу 22 о. м. одиграна је прел рекордним бројем гледалаца ногометна утакмица за првенство града Пожаревца између горњих клубова и завршила се заслужаном победом Грађанског се резултатом 4:1 (1:1)

Тимови су наступили у постављама: „Грађански“: Обрадовић, Тодоровић, Новаковић I, Костић, Новаковић II, Бекић I, Матејић, Бекић II, Ђирковић, Таневић, Илић. „М. Радник“: Ђорђевић, Бранковић, Милановић, Вучковић, Ференчек, Стојковић, Павловић, Ненезић, Љ Матић, Драшкоци, Игњатовић.

Сама игра почела је у врло живом темпу; оба клуба се труде да постигну вођство и то полази за руком „Млад. Раднику“. У 8 мин. скривно је „Грађански“ фаул са више казненог простора. Ударца изводи Љ. Матић. одлично туче лопту под саму пречку вратар хвата и пада али му противници избијају лопту из руке и тучу у мрежу.

Резултат је 1:0 за „Младог Радника“ Навијачи огромно аплаудирају овоме љубимцу али им то не траје много. Грађански узима игру у своје руке навала ствара низ критичких ситуација пред голом „М. Радника“ и тек у 17 мин. полази за руком Матејићу да на центар пас Таневић постигне изједначење.

Резултат је 1:1
Голман „М. Радника“ је лопту био ухватио али је шут био тако јак да је исту упустио унутра. До краја полувремена „Грађански“ наваљује и има неколико прилика да резултат повисе али играчи или слабо пуцају или пуцају најсигурније шансе поред гола. У првом полувремену изузев првих 10 минута „Грађански“ је био надмоћан.

У другом полувремену се осећа велика надмоћност „Грађанског“. Његова навала изводи низ лепих комбинација а одбрана је на свом месту те не даје ока отворити „М. Радника“, нарочито се истакли својим играњем бекови пар Грађанског: Тодоровић, Новаковић I и лева полутка Таневић. У 20 мин. друг. полувремена „М. Радник“ је скривно хенде кога пуца Матејић идеално. Пред гол Бекић II је на месту и одличним ударцем главе пење резултат 2:1

Тек што је лопта пошла са центра навала „Грађанског“ изводи одличну комбинацију. Лопта долази левој полутки Таневићу који је са неких 10 метара шаље поред голмана у мрежу

Резултат је 3:1 за „Грађански“ Навијачи и већи део елегантне публике одушевљено поздравља

града Пожаревца и треба му одати пуно признање.

Истог дана одиграле су резерве истих клубова утакмицу за првенство и завршила се резултатом 5:0 за „М. Радник“.

На челу табеле стоји резерва С. К. „Викторије“ са ниједном до сада изгубљеном утакмицом са голдиференцијом 10:1 и 6 бода

3:0

Вел. Црниће.

С. к. В. Црниће - С. к. Шапине

3:0

У Недељу 22 априла 1934 год. одиграла се у Великом Црнићу фудбалска утакмица између горњих клубова са горњим резултатом. Овај резултат не одговара игри, јер су Вел. Црнићани играли одлично, и ова њихова игра је најбоља досадашња одиграна у лепом додавању са ноге на ногу и честом угрожавању противничког гола.

С. К. Шапине играло је у свима линијама добро, али против одличне одбране домаћих нису могли доћи до резултата. У другом полувремену сви су се повукли у одбрану и само се бранили.

Код њих се истакао нарочито у другом полувремену голман, који их је спасао од већег пораза. Добар је био и бековски пар у истом полувремену, а у првом халф линија и десни бек.

Код домаћих сви су у првом полувремену играли одлично, нарочито се истакли Душан Милутиновић и Воја Обрадовић у Фуру, и у одбрани голман Мирко Милошевић који је одбранио у првом полувремену неколико тешких лопта. Бековски пар Јован и Драга Цархари играли су врло добро бљу је био Јован, халфлинија Мика Вељковић добар. Блага Миловановић и Воја Илић и овог пута су показали своју способност за ово место.

Једна грешка је била Г. капитена што је у другом полувремену избацио десно крило Чеду Стојановића а на то место поставио другог који је неспособан за једну већу утакмицу.

У главном С. К. Вел. Црниће је играло добро и преко те једине грешке може се за сада прећи.

Како су падали голови. Игра почиње у 3.30 ч. после подне, страну бира С. к. Шапине и игра против ветра.

Почетни ударца има С. к. Вел. Црниће и лопта одмах са центра преко лево полутке иде на л. крило Рајку Живојиновићу, овај мало задржава лопту и даје у центар. Лева полутка Миодраг Станојевић, спроводи полудесном Воји Обрадовићу и овај враћа натраг и Обрадовић даје полако први гол. Овај гол је пао у 2 мин. игре.

Публика дуго пљеска и музика почиње да свира. Ређају се опет опасне навале домаћих који стално угрожавају гол Шапана.

Најзад у 25 м. Центар халф Миловановић шаље лопту напред лево крило Живановић прима лопту прелази једног противничког играча и даје Милутиновићу овај десном крилу Чеди Стојановићу који оклева и пуца јако на гол; лопта долази Обрадовићу који пуца у гол. Лопта се одбија и долази Милутиновићу који полако шаље у гол.

2:0

Одмах са центра лопта иде на лево крило који даје у центар, лопта долази Стојановићу овај пуца на гол, бек одбија полако, Обрадовић хвата лоп-

ту обара два противника, пуца на гол и на за довољство свих присутних лопта улази у гол.

3:0

Са овим резултатом прво полувремене је завршено.

У другом полувремену Живановић прелази на десно крило, а Стојановић излази из игре и на његово место игра Никола Арсић који је са великим успехом направио неколико одличних бравура.

Резултат би био већи али Обрадовић је повређен и само с времена на време изводи своју стару игру.

Игра је прошла без икаквих објашњења и била је врло лепа За цело време свирала је музика, а после утакмице наставила се сеоска играња. Судно је г. Душан Миленковић одлично.

Публике је било доста из свих околних села.

Утакмици су присуствовали још председник Вел. Црнићког спорт клуба Г. Милош Богосављевић земљ. и благајник општине, затим Г. Благоје Марковић учитељ и благајник клуба, затим председник општине Г. Драгутин Ђорђевић, земљ.

Кроз град и село

Чули смо... је ли истина?

Да наш посланик и рукама и ногама ради да буде постављен за сенатора. Ако је то истина, питамо: дали наш посланик није случајно осетио да му измиче бирачко земљиште испод ногу?

■ ■ ■

да су чиновници финансијске контроле у својој служби исувише ревностни и да саслушавају грађане, извијају и кажњавају исте, иако зато правилно шивачећи законе не би имали права; да је због тих казни настала читава забуна у грађанству; и да се више не зна у нашем граду ни шта је законски ни шта је незаконски.

Ако је то истина, питамо: дали је, и коме је све то потребно? И дали грађани могу доказима да се бране или не?

Вести

Концерт

У недељу 29 априла 1934 год. у сали дома Трговачке омладине, ђачко Апстинетско коло Полет ради прославе дана Трезвености приређује концерт са игранком са следећим програмом:

1. Поздравна реч председника кола.
2. Шта хоће Трезвена Омладина - предавање Г. Мирка Драговића проф.
3. Beethoven: sonata f-moll presto свира на клавиру ученица VII разреда.
4. Јован Удицки: „Кућа на раскршћу“ - рецитије ученик V раз. гим.
5. Григ: Solveg Zied-свира соло на виолини ученик VI раз. гим.
6. Ј. Јовановић-змај: „Песма о пићу“ - рецитије ученик III раз. гим.
7. А. Гречанов: „Успаванка“ - пева ученица V разреда уз пратњу виолине и клавира

II Игранка — свира првокласец. Почетак тачно у 4 час. Улазница: партир 5 дин. галерија 3 дин. Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Управа моли све пријатеље Омладине и Трезвености да изволе доћи и да својим присуством ову нашу свечаност усличају.

Из Службених новина.

Указом Његовог Величнства Краљевод 31 марта 1934 г.

унапређен је за пореског инспектора шесте положајне групе Пореске управе у Пожаревцу, Милер Стјепан, порески контролор седме положајне групе, исте Управе.

Позориште.

Наше позориште даваће у недељу 29 априла на отвореном пољу код манастира Сестрољина у селу Пољани претставу за народ из околине села кло и за грађанство из Пожаревца

Овом приликом даваће се: **Бидо** комад из мачванског живота 5 слике с певањем.

Почетак у 3 часа по подне. Цена 1 дин. од особе. У случају хрђавог времена престава се одлаже за идућу недељу (6 маја) када ће се одржати на истом месту и у исто време.

Репертоар Народног Позоришта.

У четвртак 26 априла у 9 час. увече Сумњиво лице комедија у 3 чина од Б. Ђ. Нушића. — У комаду је суделовао наш стари и познати дилетант госп. Срета Стокић, фризер олд. у једној од својих најбољих улога.

У петак 27 априла у 10 час. преподне „Хајдук Станко“ бесплатна претстава за сељаке и варошку сиротињу.

У суботу 28 априла у 9 час. увече Зулумнар комад из херцеговачког живота у 3 чина с певањем од Св. Ђорговића.

У недељу 29 априла дневна претстава у 3 часа поподне Бидо претстава на отвореном пољу код манастира Сестрољина у селу Пољани. Цена 1 динар од особе.

Вечерња претстава у дворани Трг. олд. Мистер Долар чувена Нушићева комедија у 4 чина.

Помоћ за пострадале у руднику Какав.

Коло српских сестара и редакција Нашег листа овим чине апел на све добре и хумане људе у граду и срезу да притекну у помоћ својим прилозима породицама пострадалих рудара.

Прилоге слати Колу српских сестара или редакцији Нашег листа.

Без љубави.

Босно моја лепа, краљице планина!
Већ сам пожелело, твојих висина...

Сједим тужан, поред чаше вина:
на:
у граду, светли блјезда масечина...

Без љубави праве, чедног миловања,
где севдаха нема, ни ашкочања:
већ сам увехнуо, попут сухог грања;
јер не чујем пјесму, но само јецања...

По стазама тужне сретам шипарице,
па посматрам кино, увехнуло лице.

— Како брзо живе, јадне сиротице!
Под шмињком се виде, само трепавице:
и њихове чарне, ко кестен очице...

Сретам Вас свуда, моје мале птичице!
— Тужне препелице:
моде робињице...

Пан-кан

НАЈБОЉЕ ШТАМБИЉЕ ИЗРАЂУЈЕ

Штампарија ЈАДРАН Пожаревац

Свима послодавцима на територији Пореске Управе у Пожаревцу.

Ова Управа позивала је неколико пута послодавце који уплаћују порез у маркицама за своје намештенике, да донесу пореске књижице и предаду Пореској Управи за преглед, но многи ни до данас то нису учинили, с тога им се овим последњи пут скреће пажња да сви они који до данас нису предали службеничке књижице за 1933 год. да у року од 8 дана исте предају Управи.

Сви они послодавци који у одређеном року не поднесу књижице биће задужени како редовном тако и казнином порезом по чл. 142 зак. о непосредним порезима.

Уједно се скреће пажња свима послодавцима на одредбе тач. 4 § 16 финансијског закона за год. 1934/35, којом је одредбом заведен ванредни допринос за буџетску 1934/35. г. за све обвезнике службеничког пореза.

Овај допринос износи 1 одсто од бруто примања, која подлеже службеничком порезу, те се у основу за прорачун овог доприноса не могу узети одбихи по чл. 93. Закона о непосредним порезима.

Допринос наплаћиваће се једновремено са службеничком порезом.

У случају кад се порез плаћа у готову по списку, устезаће се и предавати по списку и ванредни допринос. Износ доприноса има се у списку одвојено означити. Када се, пак, службенички порез плаћа у маркицама платиће се и овај допринос у маркицама лепљеним у књижицу службеничког пореза.

При прорачуну доприноса разломци до 50 пара не узимају се у обзир, а преко 50 пара заокружују се у цео динар.

Од плаћања доприноса закон изузима кућну послугу, раднике и надничаре.

Из канцеларије Пореске Управе у Пожаревцу.

ОБЈАВА

Законом о изменама и допунама Закона о скупном порезу на пословни промет мења се § 3. тач. 2. а који гласа:

„Порески обвезник који поводом какве набавке мора да плати скупни порез дужан је другој уговореној страни у рачуну посебно унети скупни и луксузни порез поред цене за набавку и услуге. Ко овако не поступи, сматраће се да за односни промет није платио порез. Купац који прими робу без рачуна или без урачунаог пореза, платиће за односну робу скупни порез на пословни промет, као да је сам произвео.“

Према оној редакцији § 3. тач. 2. Закона о скупном порезу дужан је порески обвезник, који поводом какве набавке мора да плати скупни порез, другој уговореној страни у рачуну посебно унети скупни и луксузни порез поред цене за набавку и услугу. Ко овако не поступи сматраће се, да за односни промет није платио порезу. Купац, који прими робу без рачуна или без урачунаог пореза платиће за односну робу

скупни порез на односни промет, као да га је сам произвео. Овим законом стављено је у дужност свима обвезницима скупног пореза, да морају о роби стављеној у промет издавати фактуре (рачуна) и да у фактури (рачуна) морају одвојено од цене за робу заручити скупни порез којом та роба по тарифи подлежи.

Позивају се сви обвезници (књижишци) скупног пореза на пословни промет, да се горњих одредба строго придржавају, а купцима се ставља до знања да ће се скупни порез који не буде, како је горе цитирано, означен у фактури (рачуна) наплатити од њих.

Из канцеларије Пореске управе у Пожаревцу број 3764 од 26-II-1934 г.

Таксене марке за објаве.

Законом о изменама и допунама Закона о таксама, који је ступио на снагу 20 фебруара 1934 године повишена је такса из тач. 1 тар. броја 8 Таксене тарифе на објаве ради материјалне користи, које се лепе или учвршћују на прозоре, зидове, врата, ограде стубове и т. д. од сваког примерка од 25 пара на 1 динар. Такве су објаве на пример: „стан за издавање“, „локал за издавање“, објава (плакати) појединих фирми или лица, којим објављују цену својој роби, објаве (плакати) о приређивању забава и т. д.

Примећено је, да ја на свима готово оваквим објавама прилепљена таксена марка испод 1 динара, а многе нису уопште таксирани. Последица је тога да се одговорна лица узимају на кривичну одговорност и кажњавају поред редовних такса десетороструком казнином таксом и таксом за пресуду, која износи 30 динара и више. Стога је у интересу сваког лица које овакве објаве истиче да на њу налепи таксену марку од 1 динара како би избегло последице Закона.

ОД 1. МАЈА

Гранд Хотел
ДАВАЋЕ НАЈБОЉИ
ДОМАЊИКОСТ
у хотелу и ван хотела.

КОРИЧЕЊЕ КЊИГЕ

прима на израду
Штампарија „ЈАДРАН“
ПОЖАРЕВАЦ

Продаја 45 плацева

у центру града Пожареваца у величини од 360 до 650 квадратних метара.

Плацеви се налазе између улица Шумадијске, Загоричине и Љуботињске, као и двеју нових улица и у непосредној близини ново пројектоване горњомалске основне школе.

Продаја под врло повољним условима за готово и на отплату а по споразуму примају се и уложне књижице новчаних завода.

За услове обратити се уредништву или сопственику Стојадиновићу директору Трговачке Банке

Мед

купује сваку количину

Колонијална трговина
Станојла Новаковића
Табачка чаршија — Пожаревац

Најлепши избор робе
добитете у

Гвождарској трговини
Драгољуба Јаковљевића

ХАРТИЈЕ
КАНЦЕЛАР. ПРИБОРА
најповољније у
КЊИЖАРИ ЂОРЂЕВИЋА — Пожаревац

МЕД

сваку количину купује Коло-
нијално-бакалска радња
Стева М. Вучковић — Пожаревац

Здравље пре свега!

благовремено
набавите ладњак
апарат, је р је
здравствени ин-
терес Ваше по-
родице, да га и-
мате у кући.

Продаја по фа-
брич. ценовнику.

Електро-предузеће „ТРУДИЋ“

ФОТО - СПОРТ

доноси вам највеће задовољ-
ство у друштвеном и поро-
дичном животу.

Увек велики избор фото-апара-
та, плоча, филмова, папира као
и друге потребе по строго
фабричним ценама код

Електро-техничког предузећа
„ТРУДИЋ“

ПИВНИЦА

„Златан крст“

Светомира Милосава Живковића
Инвалида

Точи вајфертово првокласно
црно пиво

Продаје вино смедереку и жупско,
ракије, разних ликера,
За кућу нарочити попуст.

Има у свако доба ћеначића, ражњића
и других чувених меселука.

Шнедтерска кола увек на расположењу
Продаја дувана.

ЈОШ НИЈЕ ДОЦКАНИ!

пријем вашем апарату побољшаћете једино
СА ФИЛИПС МИНИВАТ цеви

Гарнитуре дајемо на отплату.

ЕЛЕКТРО - ТРУДИЋ

Пожаревачка земљорадничка кредитна задруга

ПРОДАЈЕ ШЕЋЕР

са фабричног стоваришта у Пожаревцу (хотел
„Српска Круна“) Увек јефтинији од свих оста-
лих јер је сопствени производ самих задругара

Задовољство је душевна храна!

а то можете постићи, ако радио пријем слушате
са ФИЛИПС СУПЕР ИНДУКТАНЦ апаратима.

Дајемо на дугорочну отплату, по фабричној цени
ТЕХНИЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ТРУДИЋ“

Зубни лекар

ИЛАРИО РУТАР

У стану до Трговачке банке

Ординира од 8—12 ч. и 2—6 по подне, сем недеље и праз-
ника, или по споразуму. Хитне случајеве прима у свако време.
Ради нештачке ценице, послове у платини, злату и каучуку
Врши све оправке. — Вади зубе по најновијој метода без бола
Лечи и пломбира.

Електрика је нај- већи напредак човечанства

Вршима све електричне инсталације, осветлења, мотора,
звона по најновијем пропису Министарства

Електро-техничко предузеће „ТРУДИЋ“

ОДЛИЧНА ДОМАЋА КУЈНА

У КАФАНИ „БРАНИЧЕВО“

прима аборице месечно 350—400 дин.
од особе. — За кућу специјалан попуст.

Првокласна пића. — Брза и тачна услуга.

УСПЕШНО ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО

имаћете само онда, ако набавите бицикл марке:
АДМИРАЛ, ЗЕНИТ, МАРШАЛ, УНИОН, СТАН-
ДАРД, СТАДИОН, АРДИЛА, АПОЛО као и све
резервне делове код:

ЕЛЕКТРО - ПРЕДУЗЕЋА „ТРУДИЋ“

За сваког умесна цена

лустер за 4 лампе Дин. 320
Столна лампа „ 95

Електро предуз. - Трудић

Технички материјал

у великом избору као и
првокласном квалитету, за
све електро радове доби-
ћете сасвим повољно код

ЕЛЕКТРО - ПРЕДУЗЕЋА
»ТРУДИЋ«
ПОЖАРЕВАЦ

Вода је спас човечанства

инсталирамо специ-
јалне аутомат. пум-
пе за кућне водово-
де, тражите обаве-
штења код

Електро-техничког предузећа
„ТРУДИЋ“